

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Historia Josue

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Incipit psatio in historia libri Josue

Liber iosue

La noie autoris censet q̄ z iohannes dicitur est. Nam iosue z iohannes idē est nomē. Cognominatur est autē a patre iohannes naue vel iosue beniamin. i. fili⁹ naue vel fili⁹ nun. qd̄ idē est. Cognominatus est autē sic. ad differentia iesu filij syrach nepotis iesu magni sacerdotis: q̄ scripsit ecclesiasticū. Et nota q̄ fm̄ hebreos hic incipit scōs ordo veteris testamēt. Qui distinguit vet⁹ testamētū in tres ordies. Primū vocat legē. scōm p̄phas. tertiu agiographa. In lege ponūt q̄ncz libros moysi. In p̄phetis octo iosue. iudicū. samuel. malachim. elaiam. hieremias. ezechiel. cū p̄phetas. In agiographis ponūt nouē libros veteris testamēt. Qui sup̄sunt. hi dicunt agiographa. i. sanctorū scripta. qd̄ nomē cōe ē oibz sacre scripture libris Et qz hi nouē nō habuerūt emineutiā p̄ ceteris fm̄ quā agnoscant: cōmuni noie cōtentū sunt. sicut hoc nomen cōfessor generale est omnium sanctorū z tū quidā illoz fm̄ eminentiā aliquā quam habēt alijs noibus censent. dicitur alij apostoli. alij martyres et hmoi. In hūc etiā modū vltim⁹ ordo angeloz cōmuni noie oim nūcupat. Origen. aut fm̄ grecos i p̄mo ordine se p̄tē ponit libros: addens pentateuco iosue z iudicū. et vocat ordinē illum heptateucū. ab hepta qd̄ est septē. et teucos qd̄ est volumē. In quocūqz aut ordine sit liber iste historia non mutatur.

De Josue. Capitulū. I.

Actus est autem

f post mortē moysi z quiescētē lucu p̄li q̄ p̄ eo fact⁹ est: locutus ē dñs ad iosue filiū nun. Moyses seru⁹ meus

mortuus est Surge z transi iordanē hūc: tu et ois populus tecū. sicut fuit cū moyses ero z tecū. Eadē q̄ moysi p̄miserat: eisdē fere p̄bis p̄misit ei. et eisdē terminos terre p̄missionis descripsit. Et nota. qz cū dixit: moyses mortuus est. suggillauit errozē quorundā dicentiu moysen raptū cū helia esse et enoch. qm̄ nullū vestigiū moysi eius relictū est. Quā addidit. fuus me⁹: destruit z alioz errozē dicentiu moysen damnatū eternaliter. p̄tē aq̄s cōtradictionis. Quā dicit. surge. locutio est et nō sensus. Nō em̄ credend⁹ esset sedisse vel tacuisse cū loqueret ei dñs. Tūc p̄cepit iosue populo p̄ cones. Preparate vobis cibaria qm̄ post diē tertiu trāsibitis iordanē. Qd̄ de cibarijs alijs q̄s de māna intelligēdū est: qd̄ in tertiu diē refuarī nō poterat. Hoc de humano consilio dicit iosue. Neqz em̄ trāsierit iordanē vsqz i diē septimū. Exploratores ei q̄s tūc misit p̄ tridūū morati sūt: post quoz reditū triduo expectauit plus diminutionē aquaz. z p̄parauit sibi cibaria iuxta mandatum iosue. Permisit q̄ dñs vt ait Augustin⁹ errare iosue ne deciceps sille aliqd̄ sine diuio consilio aggredere. p̄sertim cum dñs dixisset moysi in electioe ei⁹: iosue succedet tibi. p̄ eo siqd̄ agere voluerit: eleazar cōsulet dñm. Quā aut errauerit patet. Ignorabat em̄ vtrū i tertium diē nubes attolleret: sine cui⁹ motu nō mouerent castra. Quidā tū asserūt h̄ p̄ anticipatiōe dictū. nec mandatū esse a iosue: do nec redierūt nunciū.

De exploratoribz z raab.

Capitulū. II.

Itit ergo iosue

m duos exploratores d̄ sethim in hiericho: ipe p̄o interim mouit castra. z metat⁹ est ea spacio. xl. stadiorū a iordanē. Exploratores autē sub simulatiōe familiaritatis diligētē p̄siderauerūt urbē: z inuēnita loca ei⁹. In vespera declinauerūt in domū raab meretricis: q̄ iuxta erat muro z porte ciuitatis. Punctatū est at regi hiericho cenantī viros exploratores esse. Qui cum misisset ad raab vt educeret eos: absconderat eos in stipula lini quā siccabat supra murū: mentiens eos egressos cū clauderet porta. Dicit qz nūcijs. Persequimini eos p̄ viā iordanis z cōprehendet. Tūc ascendēs ad viros q̄s operuerat: dixit eis. Noui q̄ tradet vobis

ram hanc ex his q̄ audimus pro vobis facta a dño. Jurate ergo mihi p̄ dñm, vt quō ego feci vobis misericordiā: sic et vos faciatis meū et cū vn̄uersa domo patris mei: vt saluetis aias nostras et vn̄uersa q̄ possidemus. Et illi iurauerūt. Tūc dimisit eos mulier p̄ funē coccineū de fenestra domus q̄ habebat muro: et ait eis. Latitate in montanis tribus diebus donec redeant q̄ vos persequuntur. Qui dixerūt ei. Nō tenebimur iuramento si nō collegeris cū capiet civitas oēm domū tuā tecū: et ligaueris funē hūc in fenestra: vt si signo domū tuā cognoscam. Quicumq̄ ostiū domus tue egressus fuerit: sanguis ipsius erit in caput eius: et nos crim̄ alieni. Itaq̄ post tres dies rediit exploratores ad iosue: narrātes oīa q̄ sibi acciderāt Josue vero et eleazar et maiores populi ratum habuerunt iuramentū eorum.

De transitu iordanis.

Capitulum. III.

Diebus tribus evolūtis dixit iosue ad populū. Sanctificamini: cras enī faciet dñs inter vos mirabilia. Diluculo vero dixit ad sacerdotes. Tollite arcam: et p̄cedite populū spacio cubitoꝝ duoz milium vt videri possit ab vn̄uersis. Cumq̄ intraueritis partē iordanis: siccabit instar pauimentū. Cumq̄ p̄cederēt sacerdotes cū arca: sequebat vn̄uer. a multitudo paruulū et mulierū in medio collocatis. p̄cedebatq̄ ruben et gad. et dimidia tribus manasse fm̄ q̄ pmiserāt moysi. Et erāt et milia armatoꝝ. In paralipomenon legitur tñ. l. in q̄ multa vicio scriptoꝝ deprauata sūt. Accedētes autē ad iordanē: reppererūt eū immeabilē. Plus enī solito tempore triticee messis excreuerat. tum pro solutiōe nitium facta in montibz. tum p̄pter imbrem serotinum nouiter datum. Cumq̄ intrassent sacerdotes aquā: steterunt aque ascendētes: et instar montis intumescētes apparebant. p̄cul ab vrbe que vocat adon: vsq̄ ad locum qui dicit sarthan. Inferiores vero aque descendērūt in mare mortuū vbi quinq̄ ciuitates summerse sunt sodoma et alie. Sacerdotes autē stabāt in medio fluminis cum arca donec vn̄uersus populus per arentē alueum p̄transiret. Tunc elegit iosue duodecim viros: singulos de singulis tribubz qui tu-

lerunt de loco vbi steterant sacerdotes duos decim lapides iuxta numerū filioꝝ israel in sicco. De sicco vero retulerūt in alueū. alios duodecim in acruū memoriale translatos eoz. et sunt ibi vsq̄ in hodiernū diem. Ad quos iohannes credidit demonstratiōes fecisse cum dixit. Potens est dñs de lapidibus istis suscitare filios abrae. Tamē super mattheū legit. ad illos quos iosue trāsserit de iordane fecit. Cumq̄ transisset popul⁹ et arca post eos: reuerse sunt aque in alueū suū. ascenditq̄ popul⁹ de iordane primo mense: decima die p̄mi mensis: tollētēq̄ secū duos decim lapides fluminis castrametati sūt in galgalis p̄ stadia decē ab hiericho ad orientem. q̄nquaginta vero stadijs a iordane. Josue autē p̄struxit altare dño de lapidibz q̄s tulerāt de iordane: et sup̄ illud postea sacrificauit deo. Et nota q̄ sic legit i chronis eusebij fm̄ hebreos. ille annus erat iubileus. et erat quinquagesimus primus inter iubileos: q̄si fluxissent ab initio mundi anni duomilia. d. l. singulis iubileis per q̄nquagenos annos deputatis. Scdm̄. lxx. vero longe plures anni fluxerant ab initio mundi. Beda q̄z in chronis suis ponens numerum annoz fm̄ hebraicā veritatem: probat de predicta summa annoz septē annos defuisse. als defluxisse.

De circuncisione in galgalis.

Capitulum. IIII.

De tempore ex

Ep̄cepto dñi circūcidit iosue populū scdo cultris lapideis: tñ hebreus habet nonaculis acutis. Nec intellegendū est q̄ idem hō itez. circūcidere. sed paruulū qui nati fuerant in deserto per quadraginta annos incircūcisi erant. alij ex mandato domini. alij p̄o ex negligentia parentum. alij p̄o ex eozūde cautela: ne forte morerentur progredi: et sic periditarentur paruulū. Facta autem circuncisione dixit domin⁹ ad iosue. Hodie abstuli a vobis opprobriū egypti. id ē preputiū. quod apud hebreos erat opprobriū immūdicie gentium. Ob hoc vocatum est nomē loci illius collis p̄putioꝝ vel galgala. id est reuelatio q̄si sacrificatiō. fm̄ illd. Facta ē

Nota q̄ galgal quādoq̄ ponitur indeclī

iudea scificatio ei? Potest tamē dici op probrium ab eis ablatum seruit? egypti z labor defiti qd cōgruit fz aliā nomis interpretatōnē. In-terpretat em galgala libertas. Porro man- sit populus in castrorum loco donec sana- retur. z fecerunt phase quartadecima die ad vesperā in campetribus hiericho, qd non- dum nisi bis factum fuerat. Primo in finibz egypti circa ramasse Scōo ad radicē mons- tis sina secundo anno egressionis. Et tunc intermissum fuerat cum circumsione vsqz ad terram pmissionis. Et comederunt de fru- ctibus terre die altero azymos panes z po- lentam eiusdem anni. Est autē polenta gra- na tosta z manibus cōfricata ad modū gra- ni pilo tust. Et dicit polenta quasi silenta. Quidam tamen tradunt polentam esse pul- tes de purgatissima farina factas. Et dictā polentā quasi pollētam, a polline quod est purgatissima farina. Lut? nominatiuus est pollen vel pollēs. Statimqz defecit eis mā- na quo aliti fuerant quadraginta annis.

De euerfione hiericho.

Capitulum, V.

Idem nocte cum

esset iosue i agro hiericho ad explo- randum vidit virū stantem cōtra se euaginato gladio: z ait. Hostes: an ad- uersarioz. Qui respōdit. Nequaqs. sed prin- cept sum exercit? domini: z nunc venio. Et docuit eum angelus de modo captiēdi ciui- tatem. z qz eam z vniuersa eius faceret ana- thema. Anathema id ē ab vsu hominuz feozuz remota Cū- qz adorasset iosue p- nus ad terras: dicit ei angelus. Solue calciamētū de pe- dibz tuis. loc? em in quo stas sanctus est. quod intelligen- dum est: sanctificat? est. Qui em pollut? erat in habitatione

nabile. qūqz p me de- clinatiois. vt galga- la galgale. quādoqz neutri generis z secū- de declinationis. vt galgala galgaloz.

gentiū ad p̄sentiam dñi p angelū sancti- ficatus est. Porro per nuditatē peduz in hmoi loc? sanctis z in penitentibz pōt notari innocentia q̄ talibus cōgruit. Eam enim habuerunt pri- mi parentes nudī. Diluculū autem iuxta cō- silium angeli septem sacerdotes septem buc- cinis clangebāt ante arcam. omnibz popu- lus armatus precedebat arcam. et reliquum vulgus sequebat eam. circūieruntqz ciuita- tatem primo die azymozū semel z sub silen- tior redierunt in castra. Sic fecerūt sex die- bus. Die autē septimo septies eam circūie- runt. z in circūitu septimo dixit iosue ad po- pulum. Vociferamini et ascendite: sitqz hec ciuitas anathema quasi deuotata in montes preter aurū z argentū: z es z ferrum qd con- seruabitur: dño in primitias operū nostroz. sola raab cum suis saluabit. Igit? vociferan- te populo z clangētibus sacerdotibz cū buc- cinis muri funditus corruerunt. Et ascendit quisqz per locū qui cōtra se erat. z interfece- runt omne viuens in ea: z cōbuserunt eam. z oēm supellectile in ea in tumulū dño sem- p̄ternū. Raab p̄o honoratā muneribz cum omni domo sua receperūt in isrl? in ppetuū. Quā pcedēte tempore duxit salmon in vro rez pnceps in tribu iuda. Tūc impcatus est iosue dicens. Ba- ledictus q̄ reedifica- uerit hiericho in p̄o mogenito suo fūda- mēta illi? iaciat. z in nouissimo liberozū ponat portas eius. quod impletum est vt post liquebit.

De lapidatione achor.

Capitulum, VI.

Oro achor vel

achar als achim filius charim d tribu iuda tulit aliqd de anathe- mate. chlamydē. s. coctineā p̄xtā auro. ha- bentem fm iosephum aurū pondus mazan. id est massam. id est ducentos siclos. tulitqz totidem siclos argenti. regulāqz auream vel ligulam quinquaginta sicloz. Dicitqz io-

pot? in igne purgan- tur. que etiaz eadē in igne purgata in vsu tabernaculi z tēpli et vasozū reservabātur oia. s. metallina.

Qui genuit booz a- uum illi? booz q̄ ge- nuit obesh. Tres em cōtinui. pat. fili? nes- pos dicti sunt booz. z ideo matthe? vnuz tm̄ posuit.

Qui genuit booz a- uum illi? booz q̄ ge- nuit obesh. Tres em cōtinui. pat. fili? nes- pos dicti sunt booz. z ideo matthe? vnuz tm̄ posuit.

Josue

sue viros de hsericho qui exploraret ciuita-
tem hay q̄ est iuxta berbel. Qui reuertetes di-
perit. Nō ascendat oīs p̄pls. Sufficiūt tria
milla ad capiendā urbē. Josephus tñ dicit
triginta milia. Qui cū ascendissent terga ver-
tentes percussī sunt a virtū vrbis hay. et corruerūt
ex eis triginta et sex viri. Josue p̄o scidit ve-
stimēta sua et iacuit p̄nus corāz arca vsq; ad
vesperā. et senes ppli cū eo faccis induriz liq;
factū ē cor ppli. Crebant em̄ ne timor eoz
q̄ inuaserat chananeos transiret in audaciā
adeo vt ip̄ctū faceret i ip̄os. Dixitq; dñs ad
josue. Poluit est pplus anathemate: nec ero
cū eo donec munde. Applica cras pplm ad
te et fac forte p̄ tribz familias et domz et capti-
ua. Et quecūq; soz inuenit cōburef igni cū
oī substantiā sua. Quo facto: inuenit soz tri-
bum iude. deinde familiā zare. tandē domū
charim. ad vltimū caput achor. Et dicit ei io-
sue. Fili da gloriā deo p̄fitendo qd feceris.
Quo p̄fesso missi sūt nūcij ad tentoriū ei. q̄
p̄fara pecuniā recōditā in terra retulerūt ad
populū. Tollēs itaq; iosue illū cū vnīuersa
domo eius vnīuersa supellectilī et lumētis.
Duxit eū in vallē pfundā. lapidauitq; eū oīs
ppls et cūcta q̄ illi erāt igne cōsumpta sunt.
Feceruntq; sup eū aceruū lapidū q̄ p̄manet
vsq; in p̄sentē diē. Vocatūq; est nomen loci
illī vallis achor. Recputandū est pplm ne
glexisse mandatū dñi q̄ p̄ceperat eū p̄buren-
dam. Nā in sacra scriptura ignis p̄ vehemē-
ti pena accipi solet: vt ibi. de fornace ferrea
egypti. purāt tñ hebrei dñm p̄cepisse lapida-
ri ip̄m. et alta q̄ lapidibz obrui possent. cetera
q̄ lapides nō sentirēt igne cremāda. Tradit
tñ Aug. iosue fecisse hoc qdā p̄sideratione
Aut em̄ penituit achor: et sic dignus nō erat
igne gebennali: et sic illū noluit vrere qui dñs
ignis nō erat. Vel si non penituit: et dñs
ignis erat igne eterno. reseruauit dño penaz
ignis. Puniuitq; eū alio genere pene ne vi-
deret bīs punit in idipm.

De incendio hay. Capitulū. VII.

Ditea surrexit

p̄ iosue. et oīs ppli cū eo vt ascende-
rent in hay et p̄missē triginta milia
viroz inter berbel et hay ad occidentes. Qui
dimissis in locū insidiarū qnq; milibz redie-
runt ad exercitū q̄ erat ad aquilonē. Rex autē
hay festinauit mane egredi cū oīm p̄plo suo

ignozans q̄ post tergū laterent insidie. Jos-
ue p̄o fugies cum longi p̄traxisset eos
ab vrbe eleuauit cly-
peum quez gerebat
Quo viso: surrexerūt
q̄ erant in insidijs et
intranses urbem suc-
cenderūt eā. Quibz egressis post hostes et ios-
ue faciēte impetū in eos: ex vtraq; pte cede-
batur ad acherarij: et interfecerūt oīs a viro
vsq; ad mulierē duodecim milia hoīm. p̄dā
vero sibi diuiserūt: suspendētes regē hay in
patibulo vsq; ad vesperā. et tūc deponentes
eū p̄cecerūt eū in introitu ciuitatis. cōgesto
sup eū acervo lapidū: succendētesq; urbē fe-
cerūt eā tumultū sempiternū. Hic p̄occupat
hīstoria d̄ altari illo qd factū est int̄ garzim
et hebal: sup quē scripsit iosue deuteronomi-
um. et de bñdictionibz et maledictōibz factis
sup mōtes illos de q̄b loco suo dicemus

De dolo gabaonitaz et mulcta.

Capitulū. VIII.

gabaonite vero

g audietes q̄ fecerat iosue duabyz
bibz. et q̄ ex mandato dñi nullē
parceret habitantiū in terra p̄missiōis. nec
amicicias cū eis faceret. callide cogitauerūt
inire fed^o cū isrl. miserūtq; nūcios q̄si de lon-
ginq; venētes: q̄ in argumentū longi it̄-
neris vtres ferebāt et sotulares veteres et p̄s-
tacijs cōsutos. panesq; in sistarijs eoz du-
ri erāt: et muscidi et frustra cōminuti: q̄ cū ves-
nissent in galgalis dixerūt ad israhel De terra
longinqua venimus: q̄ est extra terram que
forte vobis debet. serui vestri sumus inite
nobiscū fedus Crediderūtq; eis filij israhel: et
os domini nō interrogauerūt. Initoq; cuz
eis federe: iurauerunt eis iosue et cleazar et
omnes p̄ncipes multitudinis. Post tridu-
um vero cognouit israhel se circūuentū esse
a gabaonitis. mouentesq; castra venerūt vt
euererēt ciuitates eoz. egressiq; sunt gaba-
onite obutam eis: et ait iosue. Quare impos-
sistis nobis. Qui dixerūt. Timuim^o valde
et de p̄silio puldimus animabz nostris. factū
te quod bonū vobis et rectū videtur. Tunc
acclamauit populus nō esse standum iura-
mento: quod per surreptionē factum erat. et
presertim cū dominus inhibuisset talibus

Historia

confederari. Datores vero qui iurauerat, p[ro]
religione iurissurandi seruanda, et murmure
populi sedando, sic dispensauerunt ut non ha-
berent eos socios, sed seruos aquartos et li-
gnarios, et dicitur sunt nabinnel qui se ligna
cederet, et aquas coportarent in usus altaris
in locum quem sibi dominus elegerat, Quo facto re-
dijt israel in galgala.

De quinque regibus suspensis,
Capitulum, XX.

¶ In tempore re-

gnabat in iherusalem adonises-
dech qui interpretatur dominus iustus, forte
sic vocabatur reges iherosolymorum, Nam et mel-
chisedech sonat regem iustum, Qui cum audisset
gabaonitas federatos cum israel timuit valde, et
conuocauit quattuor reges secum: et ascenderunt
quatuor reges amozeorum, et obsederunt gabaon.
Obsessi autem miserunt ad iosue dicentes, Ascende
cito et libera nos, Qui collecto exercitu irru-
it repente super hostes et versi sunt in fugam p[er]
descensum bethoron, Et dominus misit grandis-
simam iram super eos, et plures occidit grandis
gladio, Videns autem iosue solem descendente ad
occasum: et lunam ascendente: timens ne
beneficio noctis euaderent hostes clamauit
ad dominum dicens, Sol contra gabaon ne
mouearis, et luna p[er]tra uallem baylon, Ste-
teruntque sol et luna
spacio unius diei, nec
antea nec postea fu-
it tam longa dies,
Quinque vero reges
absconderunt se in spelunca vrbis maceda,
Preceptisque iosue socijs suis et ait, Voluistis
saxa ad os spelunce et apponite custodes: vos
autem persequimini hostes, Ceteris itaque ad
uersarijs plaga magna: redijt exercitus ad io-
sue in maceda: ubi tunc erant castra sana et in
regro numero, Et ait iosue, Producite quos-
que reges de spelunca, Quibus eductis: dixit
ad principes exercitus, Ponite pedes super
colla regum istorum ne timeatis, Sic faciet dominus
cunctis hostibus vestris, Quo facto suspen-
derunt reges in patibulis, depositosque ad ve-
speram piecerunt in spelunca in qua latue-
rant: et posuerunt super os eius saxa in tumulum
sempiternum, Eadem die percussit madan et regem
et in ore gladii, Postea vero vastauit lebna
et lachim, eglon quoque et hebron et dabit, et

reuerfus est cum omni israle ad locum castro-
rum in galgala.

De percussis regibus percussis a iosue,
Capitulum, XXI.

¶ Hod cum audis-

set iabin rex afor misit ad omnes re-
ges circumstantes, Egressique sunt
viginti quattuor reges cum turmis suis ha-
bentes secum trecenta milia armatorum, et duo
milia currum conuenerunt ad aquas meron-
als meroy, ut pugnarent contra israel, Dixit
que dominus ad iosue, Ne timeas eos: cras tradam
tibi omnes vulnerados, equos eorum subne-
uabis: et currus igne combures, Factumque
ita, Percusseruntque omnes filij israel: preter
eos qui in ciuitates munitissimas se receperunt.
Fecerunt enim sibi chanani plures munitioes
pualidas a die qua audierat egressus israel
ab egypto aduersum se, nec eas nisi longo te-
pore et graui labore obtinuit israel, Vastauit
tamen vniuersam circumregionem: nulli etiam
hominum parcens aut sexui, ditatusque est super
modum ex hostium preda.

De altari in hebal, et prima distributione
terre,
Capitulum, XXI.

¶ Quintus iam an-

nus transierat et transtulit iosue locum
castro- in sylo, et ibidem trans-
tulit tabernaculum cum omni ornatu suo pro
loci opportunitate, Et inde percussit in siche-
m cum omni populo, et constituit in monte he-
bal altare domino de lapidibus impositis:
obtulitque super eo holocausta et pacifica, Scri-
psitque super illud deuteronomium, quod quidam
intelligunt mandata tamen deuteronomij, Pos-
suitque mediam partem populi sui super montes
hebal cum sacerdotibus et leuitis, aliamque me-
diam in monte gazarin: cum sacerdotibus
et leuitis, Et acclamauerunt sibi alternatim
benedictiones et maledictiones sicut man-
dauerat illis moyses, Porro iosue tradidit
maledicta et benedicta in altari conscri-
pta reliquisset, Quo facto redierunt in sylo,
Locessit autem iosue tributum iuda montana ad
meridielem que iam adquisierat sed nondum
forte tradidit, Effraim quoque concessit mon-
tana ad aquilonem, inter utrumque mediam tribum
manasse collocans, His tribubus commisit
terraz: alijs in castris immanentibus, cum quia

Josue

bellicose erant, tum qz digniores. Sciebat enim iuderegnū esse promissum, z manasse z effraim benedixisse iacobp beneficio Josseph patris eoz. Sz ipe quoqz iosue effraim erat. dedit aut effraim extra sortē alioz agrū sichem quē dederat iacob singulariter iosueph filio suo: z sepeluit in eo ossa iosueph Hieronym⁹ tm testat se vidisse in sichem sepulcra alioz vndecim patriarchaz, z credibile est qz quozqz tribus suū patriarchā retulit in suam sortem.

Exbron data est caleph.

Capitulum, XII.

Ecessit autez ca-

leph fili⁹ iephone ad iosue coram omī plo. Et ait. Nosti q locutus sit dominus de mez de te ad moysen, z q iuravit mihi moyses in reditu ab exploratiōe dicēs. Terra quam calcaverit pes tuus erit possessio tua in eternū. Pollicitusqz ē mihi dñs terrā in q inuenim⁹ enachim te audire Quadraginta z qnqz anni sunt ex q locutus est dñs verbū hoc. z hodie. lxxxv. annorum sum. sic valēs vt eo tpe valebā. Benedixitqz ei iosue z tradidit ei ebron in possessionē, et quieuit terra a prelijs.

Nūo iosue sorte diuisit terrā decē tribubz.

Capituli, XIII.

Zeruz conocauit

iosue eccliam in sylo: z ait. Senus bonū est vt terrā quam pmisit nobis dominus sorte diuidamus. Et assumpsit de singulis tribubz tres industrios viros ad psiderandā terrā: deditqz eis decem viros metendi peritos: quos ppter arē yezritas nō lateret. mandās eis ne fm quātitatē terrā metirent. Sed fm estimationē fidelicis terre z q minus esset idonea. Nam sepe plaris sunt decem iugera qz centū. z q in scriptis redigerent terre diuisionē. Alii aut circūeuntes terrā z estimātes septimo mēse reuerfi sunt ad eum in sylo, plectisqz sortibz: prima fors iude egressa est, secūda symeōis, tertia bentamin Hec fors angustissima fuit ppter terre fertilitatē. Tuleft em hiericho z hierosolymā Quarta effraim, qnta medseta ti manasse, sexta isachar, septia zabulonitis, octaua aseris, nona neptalim, vltima danitis. Et notandū q fm cōcessionem terre p-

us factā duabus tribubz z dimidiē, z traditionem postea factam fm sortes nouē tribub⁹ et dimidiē. Variē quandoqz loquunt auctores. Legitur enim q iudas habuit terram sine sorte, z q obtinuit hierusalem. nec potuit inde eicere iebuseū. que de cōcessionē dicta sunt. Alibi legitur q bentamin possedit hierusalem: quod de traditiōe dictū ē. Iterū legitur q iosue locutus est septem tribubz dicens. Vsqz quo torpetis ignauia. Date mihi viros qui diuidant vobis terrā. Cūqz hoc omnibus dixisset: septem tm legitur hoc dixisse. quia due trib⁹ z dimidia terrā concessam quasi traditam possidebāt. Inde est q hoc nomen iudea diuersis modis accipit. Quandoqz dicit iudea tota terra pmisionis, z tūc a iudeis dicit. fm quod dicit pompeius iudeā fecisse tributariā. qnqz iudea tm regnū iuda: vt ibi. Audiuit Josseph q archelaus regnaret in iudea. Qnqz p sola sorte iude: vt ibi. Iudea z hierusalem id ē fors iude z bentamin Si ergo circa hoc sibi obloqui vident auctores. determinandū est fm terrā pcessam vel traditā. Nā iudas z effraim maso-

rem habuerūt cōcessionem vel traditā Soli autez duo iosue z caleph quasi puilegiati sine sorte terrā habuerunt Caleph ebron habuit Josue tamnatha vel tamna sara: z etiaz sichem fm iosuephū. Hanc partem elegit sibi iosue post distributionem omnibus factam tanqz bonus dispensator. Sed z leuitis separauit qz draginta z octo ciuitates ad inhabitanduz quarū decem prius acceperant in amozrea. De reliquis triginta octo tres cōstituit ciuitates refugij. ebron de iuda, sichim ex effraim, de neptalim cedes Tunc locuti sunt filij iosueph ad iosue. Cur dedisti nob quasi possessionem vnus funiculi: cum simus tante multitudinis. Responditqz iosue ad effraim z manasse. Popul⁹ multus es z fortis, non eris ptenus sorte tua. sed transibis ad montem: z poteris vltra terminos terre pmisionis pcedere: z parare tibi locum.

De irriguis are datis a patre caleph.

Capitulum, XIII.

De tempore ascē

edit caleph in terrā sibi traditā: et percussit i ebron tres filios enach. et ascēdēs inde obsedit ciuitatē dābir: q̄ pus vocabat̄ cariathsepher, id est ciuitas litarū. Lūces ei septores erant. Quam cū inuenisset munitā ait. Qui prim⁹ percussit urbem hāc et cepit dabo ei atam filiarū meā yrores cum ea, et cepit eā orthonel fili⁹ cenez frater caleph iunior eo. Erāt autē yterini fratres t̄m. Nam ille filius sephone: iste s̄o fili⁹ cenez d̄r, nisi forte pater eorū binom⁹ fuerit. Dedit itaq; caleph filiā suā aram fratri suo in yrore. Que cum pergeret cum viro ad urbem traditā sibi, suasa est a viro suo vt peteret a p̄e suo agrū in cōuallibus. Suspirauitq; et fleuit vt sedebat in asino. Cui caleph. Quid habes i q̄r. At illa. Da mihi benedictionē Terrā arenē dedisti mihi: iunge et irriguā. De dicitq; caleph ei irriguum superius et irriguum infer⁹. id est agros irriguos circa ciuitatē ab oriente et occidente.

In paralipomenon d̄r ebron cariotharim, id est ciuitas siluarū, vel cariathbaal, id est ciuitas muscarū vel virozum.

Hec nota determinat obiectōes q̄ de eo fieri p̄t. et caleph obuiabat legi tam date dando fratri nepoti suo filiā suam.

Nota q; caleph maluit seruare votū suū q̄ legem: q̄ interdicit matrimoniu; cū filiā fratris nisi forte lex intelligat̄ de filiā fratris ex patre.

lxx. Redemptionem excelzarū et redēptiōnē humiliū, subaudi fluentorum.

De reditu duarū tribuū et dimidiē Capitulum, xv.

De dem tempore

ecū tā quartus decim⁹ trāssisset annus: dixit ruben iosue et gad et dimidie tribuū manasse. Fecistis q̄ p̄cepit vobis moyses famul⁹ dei. Et q; dedit d̄s fratribus vestris quietē, reuertimini ad terras possessionis vestre, ita dūtaxat vt custodia tis legē dei: et volatis eos: nec eatis p̄ deos alienos, q; arcam et tabernaculū nō habebit

tis. Fratres sumus et serui vni⁹ dei: licet interiecto flumine separemur. In multa substantia reditis: diuidite eā cū fratribus qui remanserūt. Qui reuertentes venerūt ad tumulos iordanis. Sic em̄ dictus est locus p̄ quē transierunt. alius per quē transierunt filij israel dicitur vada iordanis. Et edificauerūt iuxta iordanē altare infinite magnitudinis: vocantes hoc nomine illud. Testimoniu nostrū q; d̄s ipse est deus. Videturq; Josephus velle q; altari superius scriptisissent illud. Cūq; redissent ad propria nunciatū est iosue et his qui remaserant de edificatiōe altaris. et arbitrati sunt illos erexisse illud: vt immolarēt sup eo victimas, quod non licebat nisi sup altare quod statuerat deus ante tabernaculū. Cūq; arripissent arma vt dederent eos de cōsilio: missus est ad eos phinees et decē honorati cum eo: qui dixerunt ad eos. Que est ista trāsgressio. Cur reliquistis deū israel et cultū eius: edificantes vobis altare sacrilegum. At illi responderunt. Absit a nobis hoc scelus. alioquin de⁹ ipse querat et iudicet. Sed timuimus ne cras dicerent filij vestri filijs nostris. quid vobis et nobis. Quid vobis et d̄no deo isrl. Terminum posuit d̄s inter nos et vos. Quāobrem memoriale hoc ereximus in signum: q; nīā fratres vestri sumus et detecole vobiscū. His auditis placatus est phinees. Et cum retulisset verba hec ad omnē populū laudauerunt deū. Hic videtur quibusdā factum esse quod legitur in libro iudicū. q; angelus domini transiit de galgala ad locum stentium. S; q; potius videt̄ Augustino hoc factum esse post mortē iosue. nō em̄ ausi fuerūt filij israel eo viuente ap̄e recedere a deo, nos illud loco suo explicabimus.

De federe qd̄ statuit̄ populus ad deum, Capitulum, xvi.

Voluto aut̄ mul

eto tpe cōgregauit iosue oēm israel in sichim: et ait. Ego hodie ingredior vīā vniuerse carnis, et scio vos pronos ad irritandū deū. Eligite hodie qd̄ placet: cui potissimū seruire debeatis, vtrū d̄s q; bus seruerunt patres nostri in mesopotamia, an d̄s amoret̄: in quorum terra habitatis, ego autē et dom⁹ mea seruiemus d̄no. Et ait popul⁹. D̄no seruiem⁹: absit vt ab eo

Judicum

recedamus. Et dicit Iosue Testes vos estis quod hodie elegistis vobis dominum. Et ruderunt testes sumus. Et ascenderunt in sylo: ut staret coram domino percussitque populus in die illa fedus cum domino: et in signum federis effudit Iosue aquam super terram. Vos erat gentibus in signum et robur federis in initium sanguinis fuisse effundere. quomodo si diceret. Sic effudit sanguis illi qui violaverit fedus. Hebrei pro aqua fundentes: atrocioris pena in violatorum iudicabatur. Alii enim liquores non effundunt de vase. quoniam aliquid vestigium sui in eo relinquunt. Solus aquae liquor prius effunditur. Quod faciebatur hebrei in federe intro cum domino. quod diceret. Non solum violator huius federis peribit: sicut in aliis sit federibus. sed tota progenies eius peribit cum eo: ut nullum vestigium eius appareat super terram. Scripsitque Iosue in die illa haec in volumine legis dei. In libro vero et tunc lapide pergrandem. posuitque eum subter quercum quae erat ante sanctuarium domini: et ait. En lapis iste erit vobis in testimonium. Solebat enim veteres homines durabilia erigere: ut sui diuturnitate posteris in initium fedus in memoriam renovarent. Dimisitque Iosue populum singulos in possessionem suam.

De morte Iosue et Eleazar. Caplm. XVII

Hic hec mortuus

us est Iosue: cum esset centum et decem annorum. Quadragintaquatuor annorum erat cum accessisset ad moysen et quadraginta annis servavit ei in deserto. Et quod colligit per virginem ante recessum populi trans iordanem. et sepelierunt eum in tamnassa. Gabaa fines potest esse fraim. Eleazar quoque mortuus est et sepelietur eum in gabaa fines et filii eius. quae data est ei in morte effraim: quae successit patri in sacerdotium.

Incidentia.

In diebus Iosue ericoni? primus iuxta quadraginta in grecia. erat quippe apud alias nationes. Babilonis tyrannidem exercuit in hospites. phenice et cathomus de thebis egyptiorum in syria profecti. in regione tyri et sidonis regnaverunt. Sed cathomo recedente in greciam terra a phenice phenice dicta est. Europe filie phenice iuxta mitemus est. Danaus per quadraginta filias quinquaginta filios egredi fratris sui interfecit: vno tamen superstiti qui regnavit post eum.

Historia iudicum.	ca. j.
Quomodo Iudas pugnavit contra chanaanum.	ca. ij.
De cineis et transgressione populi.	ca. iij.
De loco flentium in galgalis.	ca. iiij.
De othoniele.	ca. v.
De aloth et sangar.	ca. vj.
De delbora et Barach, Sysara, Jabel, et Jabim.	ca. viij.
De gedeeone.	ca. viij.
De abimelech.	ca. ix.
De thola.	ca. x.
De sair galaadite et morte eius.	ca. xj.
De sephthe.	ca. xij.
De abessan.	ca. xij.
De abilon.	ca. xiiij.
De abdon.	ca. xv.
De samson.	ca. xvj.
Quomodo samson interfecit leonem.	ca. xvij.
Quomodo interfecit multos cum mandibula asini.	ca. xvij.
Quomodo tandem deceptus fuit samson.	ca. xix.
Incidentia.	ca. xx.
De micha.	ca. xxj.
De uxore leuite.	ca. xxij.
De ruth.	ca. xxiiij.

Incipit historia iudicum. Caplm. I.

Iber iudicum

Iberatice sophim dicitur. quod iudices describit usque ad heli sacerdotem. et ob hoc dicitur iudicum cum tamquam materia. Videtur tamen quibusdam ab autoribus sic notari. ut quasi chronice scribendo quosque iudicum tempus suum in actum redegerit. Quis autem in vno conpegerit dubium est. Dicitur quidam quod samuel. alij quod eldras Aetrisimili? videtur. quod ezechias qui parabolas salomonis et librum regum in vno collegit. Si quis quare Iosue et moyses iter iudices non annuerent. dicitur. quod non solum iudicaverunt populum. sed et reverterunt. Leteri pro nil iuris in populo habuerunt: nisi quod in tribulationibus suis consilio et prudentia eorum populus utebatur.

Quomodo Iudas pugnavit contra chanaanem.

Caplm. II.

Et factum est post

morte Iosue et soluit populum dominum per fines. Quis ascendet ante nos coram